

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

STM:n lausuntopyyntö 19.04.2017 (STM/1856/2018)

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esitys liittyy maakunta- ja sote uudistuksen valmisteluun. Ehdotuksen mukaan kaikkien korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestäisi Kansaneläkelaitos ja opiskeluterveydenhuollon valtakunnallisena tuottajana toimisi Ylioppilaiden terveydenhuollonsäätiö (YTHS). Uudistuksen myötä YTHS:n palvelut laajenisivat koskemaan nykyisten yliopisto opiskelijoiden lisäksi ammattikorkeakouluopiskelijoita. Ehdotetussa laissa säädettäisiin opiskeluterveydenhuollon rahoituksesta ja osana kokonaisrahoitusta opiskelijoiden maksamasta pakollisesta terveydenhoitomaksusta.

Lakiehdotuksen tavoitteet ja perustelut

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon laki luonnosta perustellaan opiskeluterveydenhuollon erityisluonteella, minkä vuoksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelujen tuotannon olisi oltava valtakunnallista ja opiskeluterveydenhuoltoon erikoistunutta. Kaikkien korkeakouluopiskelijoiden mahdollisuus saada laadukkaita, integroituja ja opiskelukykyä tukevia palveluja on erittäin perusteltua uudistuksen tavoitteena on myös hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen ja palvelujen saatavuus. Palvelujen saatavuus on riippuvainen osaavan ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuudesta, Kainuussa on pulaa mm. sosiaalityöntekijöistä ja lääkäreistä. Lain valmistelussa tulee huomioida asiakkaiden yhdenvertaisuus, sosiaali- ja terveyspalveluissa on muitakin asiakasryhmiä joiden palvelujen tarve vaatii erityisosaamista.

Toisaalta myös maakunnat voivat tuottaa laadukkaita opiskeluterveydenhuollon palveluja olemassa olevilla resursseilla. Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä järjestää ammattikorkeakoulun opiskelijoille opiskeluterveydenhuollon. Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveyden-

huollon irrottaminen maakunnista poikkeaa sote uudistuksen tavoitteesta koota maakunnan järjestämis- ja rahoitusvastuulle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Laki ehdotuksen mukaan valinnanvapaus ei koske opiskeluterveydenhuoltoa.

Opiskeluterveydenhuollon rahoitus

Tällä hetkellä ammattikorkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestää ja tuottaa oppilaitoksen sijaintipaikkakunta. Ammattikorkeakouluopiskelijoita ei ole erikseen huomioitu oppilaitoksen sijaintipaikkakunnalle maksettavassa laskennallisessa valtionosuudessa.

Lakiehdotuksen myötä maakunnat eivät ole korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisvastuussa, tämän vuoksi erotetaan korkeakouluopiskelijoiden osuus maakuntien rahoituksesta. Kainuussa opiskeluterveydenhuollon kustannukset sisältyvät yleisten terveydenhuollon kustannuksiin, näin ollen opiskeluterveydenhuollon kustannusten ja henkilöstöresurssien erottaminen on vaikeaa.

Palvelujen järjestäjänä Kela ja palvelun tuottajana Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiö (YTHS)

Tällä hetkellä YTHS toteuttaa kunnan suostumuksella ja kuntien kanssa tehtyjen sopimusten perusteella yliopisto-opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut. YTHS on säätiö joka on saanut toimiluvan tuottaa lääkärin palveluja, hammaslääkäripalveluja, sairaanhoitajan – ja terveydenhoitajan palveluja, kuvantamistutkimuksia, laboratorio toimintaa, fyysioterapeuttista toimintaa ja psykologista toimintaa. Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kokemuksen mukaan YTHS:n palvelut ovat laadukkaita ja opiskeluterveydenhuoltoon erikoistuneita.

Ennakoarvioinnin mukaan Amk- opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon siirtäminen YTHS:n palvelujen piiriin edellyttää 30 uuden toimipisteen ja 53 hammashoitoyksikön perustamista. Uusia työpisteitä tulee perustettavaksi 280 ja 350 uutta työntekijää palkattavaksi. Tämä kaikki lisää investointi yms. resurssikustannuksia.

Kansaneläkelaitosta korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestäjänä perustellaan mm sillä, että Kela rahoittaa nykyisin yo-opiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa valtion ja vakuutettujen osuudella sairaanhoitovakuutuksesta ja että kelalla on kokemusta valtakunnallisesta maksatuksesta.

Opiskeluterveydenhuollon siirtyminen Kelan järjestämäksi aiheuttaa Kelalle uusia tehtäviä henkilöstöresursseineen sekä uusia tietojärjestelmä ratkaisuja.

Muut huomiot

Korkeakouluopiskelijat voivat jatkossakin käyttää maakuntien muita terveyspalveluita. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapaus ei koske opiskeluterveydenhuoltoa. Lakiehdotus korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta pirstaloittaa maakunnan sote palvelujen kokonaisuutta.

Lisäksi amk- korkeakouluopiskelija terveydenhuollon siirtyminen Kelan järjestämisvastuulle ja YTHS:n tuottamisvastuulle lisää kokonais/valtion kustannuksia. Tällä hetkellä kustannusten/resurssien erottaminen muun terveydenhuollon kustannuksista on vaikeaa, sillä Kainuussa amk-opiskelijoiden terveydenhuolto on järjestetty muun terveydenhuollon yhteydessä. Laki ehdotuksen arvioinnissa ei myöskään ole mainintaa liikkeen luovutuksesta henkilöstöresurssien siirtämiseen, tämä olisi syytä tarkentaa lain valmistelussa. Laki ehdotuksen eteneminen edellyttää uudistuksen kokonaiskustannusten selvitystä. Mikäli kokonaiskustannukset selvityksen perusteella nousevat emme kannata esitettyä ratkaisua.

Kajaanissa 22.5.2018

Maire Ahopelto
kuntayhtymän johtaja

Valmistelijat

Anna-Liisa Kainulainen, vs. perhepalvelujohtaja
Mikko Timonen, terveysjohtaja